

BÜYÜK TÜRKOLOG BASKAKOV*

A.A YULDAŞEV

E.D. DEYENOV

İnsan oğlu ancak kendi çabalarıyla geniş kitlelerin hürmetine ve saygısına sahip olur ve onun adı her zaman izzet ve hürmetle anılır.

Türk dillerinin yapısını yorulmadan araştırarak yapmış olduğu birçok değerli çalışma sayesinde izzet ve hürmete layık olan, adı her türlü araştırma işlerinde büyük bir dikkatle anılan ve Türkoloji’de yeri ve katkısı bulunan en değerli Sovyet Türkologlardan biri de Nikolay Aleksandroviç Baskakov’dur. Baskakov’un büyüklüğü sadece bizim kudretli halkımıza malum olmamış, hatta bütün Sovyetler Birliği’nde de teslim edilmiştir. Onun, Sovyet Türkolojisi’nin başarısına katkısı çok milletli Sovyet memleketinin içinde olan RSSFC, Kazakistan, Türkmenistan’da, bunun gibi Karakalpakistan’da özellikle bu cumhuriyetlerin ilimler akademilerinde ileride ilmi çalışmalar yapacak olan ilim adamlarını yetiştirmede yaptığı hizmetleri, mekteplerdeki ve terbiye işlerindeki çalışkanlığı ve bütün bunların üzerine çalıştığı alanla alâkalı başarıları ortadadır. Prof. Dr. N.A. Baskakov, Kazakistan ve Türkmenistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyetlerine ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti’ne bağımlı Karakalpakistan’a emeği geçen ilim adamı şöhretini kazandı. 1968 yılı uluslararası Ural-Altay topluluğunun (Societas Ural- Altaica, Hamburg) itibarlı üyesi, 1969’de Finlanda’nın Fin-Ugor cemiyetinin(Societe Finno-Ougrienne, Helsinki) muhabir üyesi, 1971’de Belçika İlim Cemiyetinin (Korosi Csoma Taisasag, Budapeşt) ve Türk Dil Kurumunun (Ankara) şeref üyeliği payelerine erişmiştir.

Baskakov 22 Mart 1905’de Arhangelsk bölgesinin Solviçezodske şehrinde memur bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. O, birinci Arhangelsk bölgesinin Gryazovets şehrindeki orta okuldan mezun oldu. 1925’te Moskova Üniversitesi Tarih-Etnografya Fakültesi’ni kazanan Baskakov, Moskova Üniversitesindeki öğrencilik yıllarında vatanımızın en değerli şarkiyatçıları V.V. Bartold, V.V. Gordlevskiy, profesörler A.N. Maksimov, V.K. Trutovskiy ve ismini burada zikretmeyeceğimiz daha birçok bilim adamının gözetiminde Türkoloji ilmine dair genel bilgi alarak biraz da kendi merakı ve gayreti sayesinde bu saha ile alâkalı derin bir bilgi birikimine ulaşmıştır.

Üniversitedeki öğrencilik yıllarından başlayarak Gordlevskiy’i ile arasında öğrenci-üstat ilişkisi başlamış, bu durum elbette ki N.A. Baskakov’un ilme olan yetenek ve ilgisinin artmasında çok tesirli olmuştur. V.V. Gordlevskiy’in yönetimi altında Türkoloji’ye karşı duyduğu alaka gittikçe derinleşen Baskakov’un sonraları kazanacak olduğu başarıda üstadının büyük payı vardır. Üniversiteyi başarılı bir şekilde bitirdikten sonra 1930 yılı Şubat ayında Karakalpakistan’ın Törtkül şehrine staja gönderilen Baskakov, 1931 Ekimine kadar Karakalpak kapsamlı İlim Araştırma Enstitüsü’nün Etnografi Dilbilim Bölümünü yönetmiştir. Baskakov’un bunun gibi Karakalpakistan bölgesine olan seferi bundan itibaren ilim-araştırma işinde belli bir sahada yetişmesine ve onu benimsemesine imkân verdi. Bu andan başlayarak N. A. Baskakov’un ilk ilmi hedefi dilbilimcilik oldu. Bu yıllarda Baskakov, araştırılmayan Türk dillerini Karakalpak diline has bir takım özellikleri kendisine araştırma konusu olarak seçmiştir.

---

* A.A. Yuldaşev, E.D. Deyenov, N.A. Baskakov, Karakalpakstan, 1974, s. 52. Bu metinden beni haberdar eden Cengiz Buyar’a müteşekkirim. (Müt)

Baskakov, Karakalpak bölgesinde bulunduğu zamanlarda ilk adımlarını dil meselelerini en güncel işlerini tam zamanında yapılmasını talep ediyor ve aynı zamanda pratik meseleleri çözmeye katılıyordu. Aslında o zaman dil meselelerinin üzerinde durarak çözecek kabiliyetle ilim adamları ve ilmî yönden ispatlanmış gerekli adresler yoktu.

Karakalpakların dilini her yönüyle dikkatle derin bir şekilde öğrenen ve bu konuya ilmî açıdan yaklaşanların başında gelen Baskakov, 1922'de Karakalpak dili üzerinde kendinin ilk ve geniş çaplı araştırmasını yayınladı. Bu çalışma, Baskakov'un 1932'de Törtkül'de Rusça yayınlanan *Karakalpak Dilinin Kısa Grameri* adlı eseridir. Bu çalışma, Baskakov'un ilim aleminin hizmetine sunduğu ilk eseridir. O, Karakalpak millî edebî dilini dünyaya tanıtan ilk kişidir. Bu eser, dönemin en önemli alimlerinden, büyük Sovyet Türkologu S. E. Malov tarafından büyük övgülere mahzar olmuş ve Malov, bahsi geçen eserin paha biçilemez büyük değere sahip olduğuna işaret etmiştir. Neticede önce etnografya ile meşgul olan Baskakov, dil üzerindeki ilk başarısından dolayı kendisini tamamen dilbilimine adanmış ve dilbilim meselesini ön plana almıştır.

Baskakov, Şarkiyatçıların Karakalpak bölgesinden Moskova'ya gelmesiyle beraber 1931-1932 yılları arasında dil kurumunun ilim görevlisi olarak çalışmaya başlamıştır. Bu kurumdaki çalışmalarını, dilbilimin en büyük ve önemli sahası olarak ifade edebileceğimiz sözlükçülüğe ayıran Baskakov'un bu çalışmalarının neticesi olan *Uygurca-Rusça Sözlük* 1935 yılında Moskova'da yayınlanmıştır. Bu yıllardan sonra ise Baskakov'un dillerin kelime hazinesine karşı bir ilgi duyduğunu görüyoruz. Ağır ve bir o kadar da karışık olan bu meseleye dair kendi ilmî çalışmalarında da özel bir yer veren büyük Türkolog, 1932- 1938 yıllar arasında İlim Araştırmaları Enstitüsünde, 1933 ve 1937 yılları arasında ise o yıllarda oluşturulan yeni alfabeler üzerinde çalışmış ve bütün Sovyetler Birliği ilim aleminde çok önemli bir yere sahip olan büyük bir ilim adamı olarak bahsi geçen dönemlerde iki önemli çalışmayı birden yönetmiştir.

Baskakov, 1937 yılından itibaren Dil ve Yazı İşaretleri Enstitüsünde çalışmaya başlamıştır. Bu Enstitü sonraları SSCB İlimler Akademisi Dilbilimi Enstitüsü olarak tekrar kurulmuştur.

Baskakov'un ilim dünyasına kazandırdığı ilk eseri, başka bir deyişle ilim dünyasına attığı ilk adımı, Karakalpak dili ve imlasını son derece titiz bir şekilde araştırmak suretiyle elde ettiği sonuçları bir araya getirdiği eseridir. Bu kitap 1930 yılında yayınlanmıştır.

Baskakov tarafından yapılan ilmî araştırmalar neticesinde neşredilen eserlerin sayısı yazımızın devamındaki yayın listesinde de açıkça görülebileceği gibi çok fazladır. Baskakov'un kalemine ait 23 eserden oluşan çalışma başka müelliflerle beraber yazılmıştır. Ayrıca 1155 basma kalıp ölçüdeki 40 eserden oluşan çalışmayı tashih etmiş ve devamındaki yaptığı eseri kaybolmuştur.

Baskakov, Sovyet dilbilimin büyük bir bölümü olan Türkoloji ilmine katkısı çok büyüktür. Yazarın eserleri o kadar çoktur ki, saymak mümkün değildir. O yüzden biz kısaca ve önemli eserlerini seçerek gereklilerini saymakla sınırlı kalıyoruz. Aslında Baskakov'un eserlerini Türkologlar çok iyi biliyorlar ve ona gereken değeri veriyorlar.

Baskakov epey zaman sonra Karakalpak dili araştırmasını istekle devam etti ve bu yönde verdiği emeği çok verimli oldu. Onun için de Karakalpak dilini her yönden araştırarak belli bir sisteme sokarak, onun gramer yapısını, kendine has özelliklerini Sovyetler Birliği'ne, bizim halkımıza ve başka yerlere geniş bir şekilde tanıttı. Baskakov'un emeği çok büyüktür ve dikkat edilecek derecededir. Biz Karakalpak dili hakkında görüşlerden fikir ürettiğimizde N.A. Baskakov'un adı geçmeyen ve onun kalemi değmedik konuları bulmanın çok zor olduğunu görüyoruz. Çünkü Karakalpak dilbilimi hakkındaki güncel meselelerin çoğu Baskakov tarafından derin bir şekilde araştırılmıştır. Baskakov Karakalpakistan'a ilk gittiği günden bugüne kadar 30 kitap yazarak yayınlayıp halka sundu.

NİKOLAY ALEKSANDROVIÇ BASKAKOV'UN ESERLERİNİN LİSTESİ

1. 'Bukvar Dlya Detey' (na karakalpaskom yazıke). Uçpedgiz, M., 1933 (soavtor).
2. 'Rodnoy Yazık, Uçebnik' (na karakalpaskom yazıke), Uçpedgiz, M., 1933 (soavtor).
3. 'Oçerk Grammatiki Uygurskogo Yazıka'. İzd-vo inostrannih slovarey, M., 1939., Danniyy trud pereveden na kitayskiy yazık. Pekin, 1954.
4. 'Nogayskiy Yazık i ego Dialekti'. İzd-vo AN SSSR, M-L. 1940
5. 'Metodika Oyrotskogo Yazıka' (na altayskom yazıke). Oyrotizdat, Oyrot-Tuva, 1940.
6. 'Nauçniye Osnovı Uçebnika Grammatiki Yazıkov Tyurskoy Gruppı'. Sb. İnstituta škol RSFSR, M., 1941, 1,5 p/l.
7. 'Oçerk Grammatiki Oyrotskogo Yazıka'. İzd-vo İnostrannih Slovarey, M., 1947.
8. Predisloviye k "Grammatike Hakasskogo Yazıka" N.P. Dırenkovoy. İzd-vo Hakasskogo Nauçno-İssledovatel'skogo İnstituta, Abakan, 1948
9. 'Karakalpanskiy Yazık. Çasti reçi i Slovoobrazovaniye', Avtoreferat Doktorskoy Dissertatsii, İzd-vo AN SSSR, M., 1950
10. 'Predisloviye k Knige: V.İ. Nobgorodskiy. Kitayskiye Elementı v Uygurskom Yazıke', İzd-vo Moskovskogo İnstituta Vostokovedeniya. M., 1951.
11. 'Priçastiye na-dı-tı v Tyurskih Yazıkah', Trudı Moskovskogo İnstituta Vostokovedeniya, vip. 6., M., 1951
12. 'Dvuh Liçniye i Liçno-Prityajatelniye Mestoimeniya v Karakalpaskom Yazıke', *Tyurkologičeskiy Sbornik*, 1., İzd-vo AN SSSR, L., 1951, str. 55-67
13. 'Zalogi v Karakalpaskom Yazıke', İzd-vo Akademii nauk Uzbekskoy SSR, Taşkent, 1951
14. 'O Sootnoşeniy Znaçeniy Liçnih i Ukazatelnih Mestoimeniy v Tyurkskih Yazıkah', Dokladi i Soobşeniya İnstituta Yazıkoznaniya AN SSSR, №1, M., 1951
15. 'Karakalpanskiy Yazık', t. II. Fonetika i Morfologiya ç. 1. İzd-vo AN SSSR, M., 1952, 46
16. 'Sostavnıy Glagoli v Karakalpaskom Yazıke'. Sb. *Voprosı İzuçeniya Yazıkov Narodov Sredney Azii i Kazahstana*, İzd-vo AN Uzbekskoy SSR, Taşkent, 1952, str. 79-92
17. 'Hakasskiy Yazık. Fonetičeskaya Struktura, Slovarniy Sostav i Grammatičeskiy Story Hakasskogo Yazıka'. Oçerk Dlya Hakassko-Russkogo Slovary. İzd-vo İnosrannih i Natsiyonalnih Slovarey, M., 1953, 8 p/l. (Sovmestno s A.İ. İnkijekovoy-Grekul).
18. 'O Proishojdenii Uslovnoy Formı na-sa-se v Tyurkskih Yazıkah' Sb. *Akademiku V. A. Gordlevskomu k ego 75-letiyu.*, İzd-vo An SSSR, M-L., 1953, str. 35-63
19. 'Predisloviye k Sborniku Voprosı Grammatičeskogo Stroya", İzd-vo AN SSSR, M., 1955. (soavtor).
20. 'Sistema Spryajeniya ili İzmeneniya Slov po Litsam v Yazıkah Tyurksoy Gruppı. İssledovaniya po Sravnitelnoy Grammatike Tyurksih Yazıkov, II., Morfologiya', İzd-vo AN SSSR, M., 1956, str. 263-303, 2,5
21. 'Struktura Prostogo Predlojeniya v Tyurkskih Yazıkah', *Trudı İnstituta Yazıka i Literaturı AN Kirgizskoy SSR*, Frunze, 1956.
22. 'Struktura Tyurkskih Sravnitelno so Strukturoy Russkogo Yazıka", *Metodiçeskiy Sbornik* №10/98/. Prilojeniye k Jurnalı 'Azerbaycan mektebi', Baku, 1956. Pereğeçatano: 1. Jurnal *Mugalimderge Cardam*, №10, oktyabr i №11 noyabr, Frunze, 1956.

2. Jurnal *Halık mugalimi* №10, oktyabr, Alma-Ata, 1956. 3. Jurnal *Mugalıma Kömek*, №2 Aşgabad, 1957. 4. Uçeniye zapiski Karakalpakskogo Gosudarstvennogo Pedagogičeskogo İnstituta, Nukus, 1957, str. 47-50. Otdelnyy ottisk.
23. 'Tipi Atributivnih Slovosocetaniy v Karakalpakskom Yazıke», Jurnal *Voprosı Yazıkoznaniya*, №6, 1956.
24. 'Morfologičeskaya Struktura Slova i Časti Reči v Tyurkskih Yazıkah', Jurnal *Sovetskoye Sostokovedeniye* №1, M., 1957, 1,2 p/l.
25. 'Predisloviye k Perevodu Knigi: G.J. Ramstedt, Einführung in die altaische Sprachwissenschaft Formenlehre', Helsinki 1952
26. Primeçaniya k Perevodu: G.İ. Ramstedt. Vvedeniye v Altayskoye Yazıkoznaniye", İzd-vo inostrannoy literaturi, M., (sovместно s G. D. Sanjeevim).
27. 'Altayskiy Yazık', İzd-vo AN SSSR, 1958
28. 'Oçerk Grammatiki Karakalpakskogo Yazıka' (prilojeniye k karakalpakskorusskomu slovarı). İzd-vo *İnostrannih i Natsionalnih Slovarey* 1958, str. 791-866
29. 'Tyurkskiye Yazıki Yujnoy Sibiri', Sb. *Mladopismennıye Yazıki Narodov SSSR*, İzd-vo AN SSSR, M-L., 1959, str. 141-169, 1,7 p/l.
30. 'Predisloviye k Knige: Akademik V.A. Gordlevskiy. İzbranniye Soçineniya', t. 1. İzd-vo Vostoçnoy Literaturi, M., 1960
31. Sur la genese de la proposition dans le langues turgues. Acta Orientalia t. XI, fasc. 1-3, Budapest, 1960.
32. 'Slovosocetaniya v Karakalpakskom Yazıke. İssledovaniya po Sravnitelnoy Grammatike Tyurkskih Yazıkov, III., Sintaksis', İzd-vo AN SSSR. M., 1961, str. 50-61
33. 'Prostoye Predlojeniye v Karakalpakskom Yazıke. İssledovaniya po Sravnitelnoy Grammatike Tyurkskih Yazıkov, III., Sintaksis', İzd-vo An SSSR, 1961, str. 62-72.
34. 'Predlojeniye s Razvernutimi Çlenami v Karakalpakskom Yazıke. İssledovaniya po Sravnitelnoy Grammatike Tyurkskih Yazıkov, III., Sintaksis', İzd-vo An SSSR, 1961, str. 111-121
35. 'Slojnoye Predlojeniye v Karakalpakskom Yazıke. İssledovaniya po Sravnitelnoy Grammatike Tyurkskih Yazıkov, III., Sintaksis', İzd-vo An SSSR, 1961, str. 222-230
36. 'Predlojeniye i Slovosocetaniye v Tyurkskih Yazıkah'. Sb. *Voprosı Sostavleniya Opisatelnih Grammatik*, İzd-vo AN SSSR, M., 1961
37. 'Predisloviye k Perevodu Knigi: V. Kotviç. İssledovaniye po Altayskim Yazıkam", İzd-vo 'İnostrannaya Literatura', M., 1962
38. 'Primeçaniya k Knige:: V. Kotviç. İssledovaniye po Altayskim Yazıkam'. İzd-vo 'İnostrannaya Literatura', M., 1962 (soavtor).
39. 'Vvedeniye v İzuçeniye Tyurkskih Yazıkov' (Dopuşeno Ministerstvom Vişşego i Srednego Spetsialnogo Obrazovaniya SSSR v Kaçestve Uçebnika Dlya Gosudarstvennih Universitetov) İzd-vo Vişşaya Şkola, M., 1962, 22.
40. 'Morfologičeskiye Osobennosti Slovoobrazovaniya İmennih Çastey Reçi v Kumandinskom Dialekte Altayskogo Yazıka'. *Zapiski Gorno-Altayskogo Nauçno-İssledovatel'skogo İnstituta İstorii, Yazıka i Literaturi*, t. V., Gorno-Altaysk 1962
41. 'Korneviye Slovoobrazovatelniye i Slovoizmenitelniye Morfemı v Sostave v Tyurkskih Yazıkah", Sb. *Voprosı Kazahskogo i Uygurskogo Yazıkoznaniya*, Alma-Ata, 1963, t. III.

42. ‘2Morfologičeskaya Struktura Slova v Tyurkskih Yazıkah. ‘Sb. *Morfologičeskaya Struktura Slova v Yazıkah Različnih Tipov*. M., 1963
43. ‘Oçerk Grammatiki Nogayskogo Yazıka’ (prilojenije k slovarju) İzd-vo inostrannih i Natsiyonalnih Slovarey, M., 1963
44. ‘Osobnosti Slovoizmeneniye İmen v Kumandinskom Yazıke’, *Zapiski Gorno-Altayskogo Nauçno-İssledovatel'skogo İnstituta Gorno-Altaysk*, 1964
45. ‘Nekotoriye Navlyudeniya nad Sintaksisom Karaimskogo Yazıka’, *Ural-Altaysche Jahrbücher* vol. 36 fasc. 3*4, 1965
46. ‘Formi Glagola na-çih-çu v Hakasskom, Tuvinskom i Kirgizskom Yazıkah. ‘ Sb. *Voprosi Tyurkologii*, Taşkent, 1965
47. ‘Poryadok i İerarhiya Affiksov v Osnove Slova v Tyurkskih Yazıkah’ Sb. *Morfologičeskaya Tipologiya i Klassifikatsiya Yazıkov*, L., 1965
48. ‘Karakalpanskiy Yazık’ *Yazık Narodov SSSR*, t. II., Tyurkskiye Yazıki, İzd-vo Nauka, M, 1966
49. ‘Altaysliy Yazık’, *Yazıki Narodov SSSR*, t. II., Tyurkskiye Yazıki, İzd-vo Nauka, M., 1966
50. ‘Nogayskiy Yazık’, *Yazıki Narodov SSSR*, t. II., Tyurkskiye Yazıki İzd-vo Nauka, M., 1966
51. ‘Vvodniye Stati k Razdelam k Razdelam Fonetiki, Morfologii i Sintaksisa i Obşee vvedenie k Karaçay Malkar Tili Grammatikası’, Naçalnik, 1966.
52. ‘O Nekotarih Tipologičeskikh İzmeneniyah v Sintaksis Sovremennih Tyurkskih Literaturnih Yazıkov’ *Tyurkologičeskiy Sbornik*, M., 1966
53. ‘Slovoobrazovaniye Glagola v Kumandinskom Dialekte Altayskogo Yazıka’ *Zapiski Gorno-Altayskogo Nauçno-İssledovatel'skogo İnstituta. Gorno-Altayskogo Nauçno-İssledovatel'skogo İnstituta. Gorno-Altaysk*, 1967
54. Origin of some verbal forms common to turkic and mongolian languages (on the Problem of the Altaie Speech Community), M., 1967
55. ‘Dvoystvenaya Priroda Slova i Problema Çastey Reçi’ (na materiale tyurkskih yazıkov), Sb. *Voprosi Teorii Çastey Reçi na Materiale Yazıkov Različnih Tipov*, L., 1968, 0,5
56. Vvedenie v İzüçeniye Tyurkskih Yazıkov. İzd-vo ‘Vıssşaya Şkola’ M., 1969
57. ‘K Probleme İstoriko-Tipologičeskogo İzüçeniya Grammatiki Tyurkskih Yazıkov’. *Jurnal Voprosi Yazıkoznaniya*, №4., 1969, str. 56-64
58. Spryajeneye Glagola v Kumandinskom Dialekte Altayskogo Yazıka.’, *Uçeniye Zapiski Gorno-Altayskogo nau. no-İssledovatel'skogo İnstituta, Gorno-Altaysk*, 1969
59. ‘Vvedeniye k, ‘Grammatike Turkmenskogo Yazıka’, Aşhabad, 1970.
60. ‘Binarniye Oppoğitsii v Strukture Sintaksisa Tyurkskih Yazıkov’ *Jurnal Sovetskaya Tyurkologiya*, №6 Baku, 1970
61. Origin of some verbal forms common to Turcic and Mongolian Languages. *Acta orientalia XXXII*, Copenhagen, 1970, 0,4 p/1.
62. ‘O Kategoriyah Nakloneniya i Vremeni v Tyurkskih Yazıkah’, Sb. *Struktura i İstoriya Tyurkskih Yazıkov*, İzd-vo Nauka, M., 1971.

63. ‘Priroda Prityajatelnih Opredelitelnih Slovoçetaniy I ih rol v Evolyustii Slojnih Sintaksiçeskih Konstrukstiy V Tyurkskih Yazıkah’, Jurnal *Sovetskaya Tyurkologiya*, № Baku, 1971.
64. ‘Priroda i Funkstionalnoe Znaçeniya Svyazki v Sostave Predlojeniya v Tyurkskih Yazıkah’, Sb. *Studia Turcica*, Budapest, 1971
65. ‘K Voprosu o Strukture Skazuemogo v Tyurkskih Yazıkah Yazıkah’ Jurnal *Sovetskaya Tyurkologiya*, №2, Baku, 1972
66. ‘O Proekte Programmi Kandidatskogo Minimuma po Tyurkolgiyu’, №4, *Sovetskaya Tyurkologiya*, №4, Baku, 1972.
67. ‘İtogi Diatologiçeskoy Ekspeditsii Karakol Paksoy ASSR’ gaz. *Sovetskaya Karakalpakiya*, g. Turtkul, 1938.
68. ‘Osobennosti Govora Severo-Kazakskih Turkmenov’(turkmenov), Sb. *Yazıki Severnogo Kavkaza I Dagestana*, M-L., 1949
69. ‘Karakalpakiy Yazık’, t. 1 (materiali po dialektologii). İzdvo AN SSSR, M-L., 1951, 35 p/l.
70. ‘K istorii İzüçeniya Haksskogo Yazıka’, *Zapisiki Haksskogo Nauçno-İssledovatel'skogo İnstituta*, Abkan, 1951.
71. ‘K Voprosu o Klassifikastii Tyurkskih Yazıkov’, *İzvestiya AN SSSR*, Otdeleniya Literaturı i Yazıka, №2, 1952, Statya Perevedena na Uygurskiy Yazık: Jurnal *Novaya jizn*, №9-10, Alma-Ata, 1952 I na Kitayskiy Yazık, Pekin, 1958.
72. ‘Razvitiya Yazıkov Narodov SSSR’ (na materile tyurskih yazıkov), Jurnal *Voprosi Yazıkoznaniya*, M., №3, 1952, Statya Perevedena na Angliyskiy Yazık: Dr. St. Wurm, The Turkic peoples of their Languages and writing with comments London, 1953.
73. ‘Klassifikatsiya Tyurkskih Yazıkov v Svyazi s İstoriiçeskoy Periodizastiey ih Razvitiya i Formirovaniya’, *Trudi İnstituta Yazıkoznaniya*, t. 1., M., 1952
74. ‘Dialekti Altayskogo Yazıka’, *Uçeniya Zapiski Gorno-Altayaskogo Nauçno-İssledovatel'skogo İnstituta İstorii, Yazıka i Literaturı*, vıp. 1., Gorno-Altaysk, 1956
75. ‘K İstorii İzüçeniya Altayskogo Yazıka’, *Uçeniya Zapiski Gorno-Altayskogo Nauçno-İssledovatel'skogo İnstituta İstorii Yazıka i Leteraturi*, vıp. II., Gorno-Altaysk, 1958.
76. ‘K Voprosu ob Otnoşenii Yazıka Gornih Altaytsev k Drevnetyurkskomu Yazıku’, *İzvestiya AN. Kazahskoy SSR*, Seriya filologii i İskusstvovedeniya, vıp. 1-2 (8-9), Alma-Ata, 1959. 0,2 p/l.
77. ‘Tuyrkskih Yazıki’. İzdatelstvo Vostoçnoy Literaturı. M., 1960, 14 p/l.
78. ‘Razvitiye Literaturınıh Yazıkov Narodov Sredney Azii v Sovetskuyu Epohu’, Materialı Vsesoyuznoy Nauçnoy Sessii, Zaknomernosti Pehoda Raneer Ostalolih Narodov k Sosiyalizimu i Kommunizimu, M., 1962
79. ‘Tuyrkskiye Yazıki Narodov Sredney Azii i Kazah Stana’, *Narodi Sredney Azii i Kazahstana*, t. 1 İzd-vo AN SSSR, M., 1962, 1,5 p/l.
80. ‘K Kritiye Novih Klassifikatsii Tyurkskih Yazıkov’, Jurnal *Voprosi Yazıkoznaniya*, № 2, M., 1963
81. ‘Dialekt Çernevlı Tatar’ (truba-kiji), t. 1. İzd-vo Vostoçnoy Literaturı, 1965, 20 p/l.
82. ‘K istorii İzüçeniya Turkmenskogo Yazıka’, Akademiya nauk Turkmenskoy SSR, Aşhabad, 1965
83. ‘Tuyrkskie Yazıki’ (Obliye Svedeniya i Tipologiçeskaya Harektersitika), *Yazıki narodov SSSR*, t. II, İzd-vo., Nauka”, M., 1966, 3 p/l,

84. 'O Podgotovke Dialektiçeskogo Atlasa Tyurkskih Yazıkov SSSR' Jurnal *Voprosi Yazıkoznaniya*, №3.
85. 'Severnıy Dialekti Altayskogo Yazıka. Dialekti Çernevıh Tatar', (tuba-kici), t. II., Grammatika i Slovar. İzd-vo Vostoçnoy Literaturı, M., 1966
86. 'Tri Runiçeskiye Nadpisi iz s. Mendur-Sokkon Gorno-Altayskoy Avtonomnoy Oblasti', *Sovetskaya Etnografiya*, №6, 1966
87. 'Razvitiye Grammatičeskoy Strukturi Yazıkov v Svyazi s Rasşirenıem ih Obşestvennih Funktsiy', Sb. *Problemi yazıkoznaniya*, M., 1967
88. 'Tyurkskiye Yazıki', Sb. *Sovetskoye Yazıkoznaniye za 50 let*, M., 1967.
89. 'Razvitiye i Obogaşeniye Russkogo Yazıka za Şçet Zaimstvovaniy iz Yazıkov', Sb. *Vzaimodeystviye i Vzaimoobogaşeniye Yazıkov Narodov SSSR*, 1968 (soavtor).
90. 'Voprosnik Dialektologičeskogo Atlasa Tyurkskih Yazıkov SSSR' (proekt). M., (rotaprit), 1969, 1,5 p/l. (soavtor).
91. 'Predisloviye k Knige Zakonomernosti Razvitiya Literaturnih Yazıkov Narodov SSSR v Sotetskuyu Epohu', İzd-vo Nauka, M., 1969
92. 'O Razvitii Tyurkskih Literaturnih Yazıkov: O Nekotorih Obşih Strukturnih "izmeneniyah" i "İzmeneniya v Grammatike". Kn.: "Zakonomernosti Razvitiya Literaturnih Yazıkov Narodov SSSR v Sovetskuyu Epohu". *Tyurkskiye, Finno-Ugorskiye İ Mongolskiye Yazıki*. İzd-vo Nauka, M., 1969
93. 'Razvitiye Tyurkskih Yazıkov Narodov Sredney Azii', Sb. *İssledovaniye po Tyurkologii*, Alma-Ata, 1969.
94. 'Predisloviye k 1 tomu "Zakonomernosti Razvitiya Literaturnih Yazıkov Narodov SSSR v Sovetskuyu Epohu", *İranskiye i Kavkazskiy Yazıki*, İzd-vo Nauka, M., 1969
95. 'Razvitiye Grammatičeskoy Strukturi Yazıkov v Svyazi s Rasşirenıem ih Obşestvennih Funktsiy na Materiale Tyurkskih Yazıkov', Actes du Congres International des einguiltes. 28 agut-2 sept. 1967, Bucureti, 1969
96. Etnolingvistiçeskaya Klassifikatsiya Dialektnih Sistem Sovremennih Tyurkskih Yazıkov. Trudı VII Mejdunarodnogo Kongressa Antropologičeskikh i Etnografiçeskikh Nauk, t. V., M., 1970.
97. Arealnaya Konsolidatsiya Drevneyşih Nareçiy i Genetiçeskoye Rodstvo Altayskih Yazıkov. Jurnal *Voprosi Yazıkoznaniya* №4, M., 1970
98. Rol Uyguro-Karlukskogo Literaturnogo Yazıka Karahanidskogo Gosudarstva v Razvitii Literaturnih Yazıkov Srednevekovye. Jurnal *Sovetskaya Tyurkologiya*, №4, Baku, 1970, str. 13-19
99. 'K Etimologii Polovetskih Sobstvennih İmen v Slove o Polku İgoreve' Sb. *Problemi İstorii i Dialektologii*, M., 1971
100. 'Arealnaya Konsolidatsiya Drevneyşih Nareçiy i Genetiçeskoye Rodstvo Altayskih Yazıkov', Sb. *Problemi Obşnosti Altayskih Yazıkov*, Leningrad, 1971.
101. 'O Klassifikatsii Dialektov Uygurskogo Yazıka' Sb. *Voprosi Tyurkologii*, Baku, 1971
102. 'Dialekt Kumandintsev'. Grammatičeskiy Oçerk, Teksti, Perevodi i Slovar. M., 1972
103. 'Razliçniye Strukturi Dialektnih Sistem Tyurkskih Yazıkov i Harakter İzgolos Obşetyurkskogo Atlası', *Sovetskaya Tyurkologiya*, №5, Baku, 1972
104. 'Latinizatsiya v Karakalpakii', *Sovetskaya Step*, Alma-Ata, 1930

105. 'Zameçaniya k Proektam Karakalpakskoy Orfografii', Sb. *Pismennost i Revolutsiya*, №1, M., 1933
106. 'Zametki o Kazahskoy Orfografii', Jurnal *Prosveşeniye Natsionalnostey*, №5, M., 1933
107. 'Noviye Pravila Karakalpakskoy Orfografii' (perevod s karakalpakskogo yazıka s dopolneniyami) Sb. Karakalpakıya, t. II, İzd-vo AN SSSR, L., 1934
108. 'K Voprosu o Grammatičeskikh Terminah v Sredneaziatskikh Tyurkskikh Yazıkah', Jurnal *Prosveşeniye Natsionalnostey*, №2, 1935
109. 'Usloviyı Voprosı Uygurskoy Orfografii' Jurnal *Prosveşeniye Natsionalnostey*, №3, M., 1935.
110. 'K Voprosu o Şirokom i Hakasskom Alfavitah'. Jurnal *Prosveşeniye Natsionalnostey*, №3, M., 1935.
111. 'Svod Pravil Nogayskoy Orfografii' (na nogayskom yazıke), *Kolhoz Pravdası*, t 5, 10/XII-1936
112. 'Diskussiya v Kazahstane o Literaturnom Yazıke, Grafıke i Orfografii'. Jurnal *Voprosı Yazıkoznaniya*, №4, M., 1952
113. *Sovremennoye Sostoyaniye Terminologii v Yazıkah Narodov SSSR*, İzd-vo İnstituta Yazıkoznaniya An SSSR, M., 1959
114. *O Proekte edinoy Fonetičeskoy Transkripsii dlya Tyurkskikh Yazıkov*, M., 1959, 1,5 p/l.
115. 'O Proekte Edinoy Fonetičeskoy Transkripsii dlya Tyurkskikh Yazıkov', Sb. *Voprosı Dialektologii Tyurkskikh Yazıkov*, Kazan, 1960
116. 'Sovremennoye Sostoyaniye Terminologii v Yazıkah Narodov SSSR' Sb. *Voprosı Terminologii*, İzd-vo AN SSSR. 1961
117. 'Neobhodimo Sohranit Prejniye Pravila Orfografii. – Orfografiyanın Burangı Kedeleri Saklanıy Tıyis' (na karakalpakskom yazıke). *Gazeta Sovet Karakalpakstana*, №195 /8491/ ot 29 / XI – 1962
118. 'Osnovnıye İtogi i Zadaçi Razrabotki Voprosov Pismennosti i Razvitiya Literaturnıh Yazıkov Narodov SSSR.', Jurnal *Voprosı Yazıkoznaniya*, №3, M., 1963 (soavtor).
119. 'Türk Dilleri Genel Fonetik Transkripsiyonu Üzerine', *Vostoçnaya Literatura*, M., 1966
120. *Sovremenniye Tyurkskiye Alfavitı i ih Unifikatsiya i Soberşenstvovaniye*. Jurnal *Voprosı Yazıkoznaniya*, 1967
121. 'Predisloviye k Sbornıku Voprosı Soverşenstvovaniya Alfavitov Tyurkskikh Yazıkov SSSR', İzd-vo Nauka, M., 1972
122. 'O sovremennom Sostoyanii i Dalneyşem Soverşenstvovanii Alfavitov Tyurkskikh Yazıkov SSSR', Sb. *Voprosı Soverşenstvovaniya Alfavitov Tyurkskikh Yazıkov SSSR*. İzd-vo Nauka, M., 1972
123. 'İz Opıta Razraboyki Latinizirovannıh Alfavitov Tyurkskikh Yazıkov SSSR', Sb. *Voprosı Soverşenstvovaniya Alfavitov Tyurkskikh Yazıkov SSSR*, İzd-vo Nauka, M., 1972
124. *Predisloviye k Uygursko-Russkomu Slovarıyu*. İzd-vo İnostrannıh Slovarey. M., 1939.
125. *Uygursko-Russkiy Slovar*. İzd-vo İnostrannıh Slovarey, M., 1932, v Soavtorstve s V. M. Nasilovim/. *Slovar Pereveden na Kitayskiy Yazık*. Pekin, 1952.

126. *Russko-Uygurskiy Slovar*. Moskovskiy Institut Vostokovedeniya (rotaprint), M., 1941, 20 p/l. (soavtor).
127. *Oyrotsko-Russkiy Slovar*. İzd-vo İnostrannih i Natsiyonalnih Slovarey, M., 1947, 20 p/l. (soavtor i redaktor).
128. *Predisloviye k Oyrotsko-Russkomu Slovaryu*. İzd-vo İnostrannih i Natsiyonalnih Slovarey, M., 1947.
129. *Russko-Karakalpakskiy Slovar*. İzd-vo İnostrannih i Natsiyonalnih Slovarey, M., 1948, 72 p/l. (soavtor i redaktor).
130. *Predisloviye k Russko-Karakalpakskomu Slovaryu*. İzd-vo İnostrannih i Natsiyonalnih Slovarey, M., 1948.
131. *Hakassko-Russkiy Slovar*. İzd-vo İnostrannih i Natsiyonalnih Slovarey, M., 1953. 30 p/l. (sovmestno s A. İ. İnkejekovoy-Grekul).
132. *Karakalpaksko-Russkiy Slovar*. İzd-vo İnostrannih i Natsiyonalnih Slovarey, M., 1958, 62 p/l. (soavtor i redaktor).
133. *Predisloviye k Karakalpaksko-Russkomu Slovaryu*. İzd-vo İnostrannih i Natsiyonalnih Slovarey, M., 1958.
134. "Sostavleniye Natsiyonalno-Russkih Slovarey", *Vestnik AN SSSR*, №9, M., 1959
135. Z Prac Nad Slownikiem Karaimsko-Rossijsko-Polskim. Przegląd Orientalistyczny №4 (36) Warszawa, 1960
136. 'Noviye Natsionalniye Tolkoviye Slovarey', *Jurnal Voprosı Yazıkoznaniya*, №6, 1963
137. 'Osnovniye Printsipi Sostavleniya Trehyaziçnih Slovarey' (na materiale gagauzko-russko-moldavskogo slovarya). *Limba și Literatura Moldovenyaske*, XI, №1, Kişiney, 1968, 1 p/l. (soavtor).
138. 'Osnovniye Printsipi Sostavleniya Trehyaziçnih Slovarey', Sb. *Tyurkskaya Leksikologiya i Leksikografiya*, İzd-vo Nauka, M., 1971
139. 'Retsenziya na knigu: T. A. Jdanko. Oçerki İstoriçeskoy Etnografii Karakalpakov', Trudi İnstituta Etnografii, t. IX. *Jurnal Sovetskaya Etnografiya*, №4, M., 1951
140. Tezisi: *K Voprosu o Klassifikatsii Tyurkskih Yazıkov*. Tezisi Dokladov Nauçnih Sotrudnikov İnstituta Yazıkoznaniya, İzd-vo AN SSSR, M., 1951, 0,1 p/l.
141. *Retsenziya na İzvestiya AN SSSR*, Otdeleniye Literaturı i Yazıka za 1950/51 gg. 'Sovetskaya Kniga', №2, M., 1952 (sovmestno s N. U. Şvedovoy).
142. 'Retsenziya na "Trudi İnstituta Vostokovedeniya ANSSR"', t. IV, *Lingvistiçeskiy Sbornik. Sovetskaya Kniga?* №7, M., 1953
143. Tezisi: *Morfologiçeskaya Struktura Slova i Çasti Reçi v Tyurkskih Yazıkah* (na materiale karakalpakskogo yazıka). Tezisi Dokladov na Otkritom Zasedanii Uçenogo Soveta, Posveşennom Diskussii o Çastyah Reçi v Yazıkah Raznih Tipov. 28-30 iyunya 1954 g. İzd-vo AN SSR, M. -L., 1954.
144. 'Vıstupleniye po Dokladu M.Ş. Şiraliyeva. Problemi Slojnopodçinenenogo Predlojeniya', *Voprosı Grammatiki Tyurkskih Yazıkov*, Alma-Ata, 1958, str. 232-236
145. 'Vstupleniye po dokldu M. Ş. Şeraliyeva o Diyalektnoy Osnove Azerbaydjanskogo Natsionalnogo Yazıka', *Voprosı Dialektologii Tyurkskih Yazıkov*. Baku, 1958
146. 'Vstupleniye po dokladu B.A. Serebrennikova Problema Glagolnogo Vida v Tyurkskih Yazıkah', *Voprosı Grammatiki Tyurkskih Yazıkov*, Alma-Ata, 1958, str. 133-138

147. 'Vıstupleniye po dokladu A.B. Şapiro Prostoye Predlojeniyе kak Problema Opisatelnoy Grammatiki', *Voprosı Sostavleniya Opisatellnih Grammatik Yazıkov Narodov SSSR*, Ufa, 1958, str. 45-48
148. 'Vıstupleniye po Dokladu B.A. Serebrennikova „O Zaloge v Finno-Ugorskih i Tyurkskih Yazıkah'. *Voprosı Sostavleniye Opisatellnih Grammatik Yazıkov Narodov SSSR*, Ufa, 1958, str. 104-105
149. *Proekt Edinoy Fonetičeskoj Transkripsii Dlya Tyurkskih Yzıkov* (teziısı doklad). Teziısı Vtorogo Regionalnogo Soveşeniya po Dialektologii Tyurkskih Yazıkov, Kazan, 1958, str. 8-9
150. 'Retsenziya. A.A. Yuldaşev. Sistema Slovoobrazovaniya i Spryajeniya Glagola v Başıkirskom Yazıke', *Jurnal Voprosı Yazıkozeniya*, №4 1959
151. 'Vıstupleniye na Nauçnoy Sessii po Probleme Proishojdeniya Balkarskogo i Karaçayvskogo Narodov', *Sb. O proishojdeniyii Balkaretsev i Karaçayevstev*, Naçalnik, 1960.
152. Retsenziya: 'S.N. İvanov. Oçerki po Sintaksisu Uzbekskogo Yazıka", *Jurnal. Voprosı Yazıkoznaniya*, №4, 1960
153. Teziısı: *O fonetiçeskoj Transkriptsii Dlya Tyurkskih Yazıkov*, Baku, 1960
154. 'Tipı Skazuemogo Prostogo Predlojeniya v Tyurkskih Yazıkah i ih Proishojdeniye' (doklad na XXV Mecdunarodnom kongresse Vostokoveniye), İzd-vo *Vostoçnaya Literatura* M., 1960
155. Die Typen des Pradikates des einfachen Satzes in den türkiscen Sprachen und dem Herkunft Moskova 1960.
156. Teziısı: *Kategorii Nakoleniya i Vremeni v Tyurkskih Yazıkah, Soveşaniye po Voprasom Kategorii Nakoleniya i Vremeni*, İzd-vo AN Azerbaydjanskoy SSR, Baku, 1961, 0,1 p/i.
157. Teziısı: *Poryadok i Erarhiya Affıksov v Osnovah Slov v Tyurkskih Yazıkah. Ponyatiye Agglyutinastii i Agglyutinativnogo Tipa Yazıkov*, İzd-vo AN SSSR, 1961, 0,1 p/l.
158. 'Vıstupleniye na Soveşaniyii po Voprasam Metodov İzuçeniya İstorii Tyurkskih Yazıkov v Aşhabade 19-22/X-1959g. 'Sb. *Voprosı Metodiki İzuçeniya İstorii Tyurkskih Yazıkov*, İzd-vo AN Turkmenskoy SSR. Aşhabad., 1961
159. Restenziya: *Philologiae Turcicae Fundamenta* Bd. İ, Wiesbadon, 1959, *Jurnal Voprosı Yazıkovaniya*, №1, 1962 (soavtor).
160. Teziısı doklad 'O Sovremennom Sostoyanii i Putyah Dalneyşego Razvitiya Literaturnih Tyurkskih Yazıkov'. *Sb. Tezisov Vsesoyuznaya Konferentsya, Posveşennaya Zakonomernostyam Razvitiya Literaturnih Yazıkov Narodov SSSR v Sovetskuyu Epohu*, Alma-Ata, 1962, str. 31-45 (s u. astiyem drugih avtorov).
161. 'Analitiçeskiye i Sintetiçeskiye Grammatiçeskiye Formı-Stupeni Morfologiçesko-kogo Razvitiya Slova (na materiale tyurkskih yazıkov', (Teziısı doklada). *Sb tezisov Analiteçeskiye Konstrukstii v Yazıkah Raznih Tipov*, L., 1963, 0,1 p/l.
162. Teziısı doklada: "Voprosı Vzaimideystviya Yazıkov Narodov SSSR', *Teziısı Dokladov Regionalnogo Soveşeniya po Mordovskogo-Russko-Ukrayinskim Literaturnim Svayazam*, Kişinev, 1963 (soavtor).
163. Retsenziya: 'İ.A. Andreev. Pritiçastiya v Çuvaşskom Yazıke', *Uçeniye Zapiski Çuvaşskogo Nauçno-İssledovatel'skogo İnstituta*, vip. XXII, Çeboksarı, 1963

164. 'Etnolingvistiçeskaya Klassifikatsya Diyalektnih Sistem Sovremennih Tyurkskih Yazıkov', *Doklad na VII Mecdunarodnom Kongresse Antropologičeskih i Rtnografiçeskih Nauk*, İzd-vo,, Nauka'', 1964
165. Classification ethnolinguistique de systems dialectaux des langues turques actuels VII Congress International des sciences anthropologiques et ethnologiques. Moskova, 1964
166. 'O Sovremennom Sostoyanii i Putyah Dalneyşego Razvitiya Literaturnih Tyurkskih Yazıkov', Sb. *Voprosi Razvitiya Literaturnih Yazıkov Narodov SSSR*, Alma-Ata, 1964 (soavtor).
167. 'Zaklyu. İtelnoe Slovo po Dokladu'' O Sovremennom Sostoyanii i Putyah Dalneyşego Razvitiya Literaturnih Tuirkskih Yazıkov'', Sb. *Voprosi razvitiya literaturnih yazıkov narodov SSSR*, Alama-Ata, 1964, 0,3 p/l.
168. 'Obgaşenşye Russkogo Yazıka Zaimstvovaniyami iz Yazıkov Narodov SSSR'', *Tezisi Doklada Konferestii po Vzaimodeystviyu Yazıkov*, Kazan, 1964. (soavtor).
169. Retsenzya: 'E. M. Toşakova. Altayskaya Cenşına'', *Zapiski Gorno-Altayskogo Nauçno-İssledovatel'skogo İnstituta, Gorno-Altayskogo Nauçno-İssledovatel'skogo İnstituta*, Gorno-Altaysk, 1964
170. Retsenzya: Current trends in linguities. Ed. by T.A. Sebeok, The Hahgue, 1963 (soavtor).
171. 'Dvoystvennaya Perioda Slova i Çast Reçi'. Sb. *Voprosi Teorii Çastey Reçi* (Tezisi).
172. 'O Podgatovke Obşetyurkskogo Lingivistiçeskogo Atlasa', *Tezisi Soveşaniya po Voprosam Dialektologii*, Baku, 1965 (soavtor).
173. 'Strukturniye i Funktsionalnoe Stilistiçeskiye Modifikatsii Sovremennih Tuirkskih Yazıkov'', *Tezisi Dokladov Konferetsii Razvitye Stilistiçeskih Sistem Yazıkov Narodov SSSR*, Aşhabad, 1960
174. 'G. Jarring. An. Eastern Turki-English Dialect Dictionary', Lund, 1964, Jurnal *Voprosi Yazıkoznannaya*, M., 1966, №6.
175. "Sovremennoye Sostoyaniye Razrabotoki Alfavitov Dlya Tyurkskih Yazıkov". Tezisi dokladov konferantsii, K 40 letiyu I Tyurkologičeskogo SEZDA'', Baku, 1966, 0,5 p/l.
176. Retsenzya: K.K. Yudahin. *Kirgizsko-Russkiy Slovar*, M., 1965, İzvestiya AN SSSR, Otdeleniye Literaturı i Yazıka, t. XXVI, vıp. 1-1, M., 1967, 0,5 p/l.
177. *Kategoriya Nakoleniya i Vremeni i Differentsialniye Priçastey. Filologiya i İstoriya Tuirkskih Narodov* (Tezisi). L., 1967
178. Formı Povelitelno-Calatelnogo Nakoleniya v Tyurkskih Yazıkah, ih Proishojdeniye i Razvitiye. Simpozium po Sravnitelno-İstoriçeskoy Grammatike Tyurkskih Yazıkov (Tezisi). M., 1967
179. 'Osnovniye Printsıpy Sostavleniye Trehyaziçnih Slovarey' (na Meteriale Gagauzsko-Russko-Moldavskogo Slovary), Tezisi dokladov *Problemi Razvitiya Yazıkov i Literatur Sovetskih Narodov, Kişenev. 1967* (soavtor).
180. 'Razvitiye Grammatičeskoy Strukturi Yazıkov v Svyazi s Rasşirenim ih Obşestvennih Funkstiy''(na materiale tuirkskih yazıkov), *Resumes des communications Abstracts of papers*, Bucuresti, 1967, 0,1 p/l.

181. 'Strukturniye i Funktsionalniye Stilistiçeskiye Modifikatsii Sovremennih Tyurkskih Yazıkov', Sbornik *Razvitiye Stilistiçeskih Sistem Literaturnih Yazıkov SSSR*, Aşhabad, 1968.
182. *Türk Dilleri Genel Fonetik Transkripsiyonu Üzerine. XI Türk Dil Kurultayında Okunan İlmî Bildirilerden Ayrıbasım*. Ankara, 1968
183. Tezisi: 'Dvuyazıçıye i Problema Vzaiomoproniknoveniya Razlıçnih Urovney pri Vzaiodeystvii Yazıkov', *Tezisi Nauçnoy Konferentsii, Posveşennoy Dvuyazıçıyu i Mnogoyazıçıyu*, M., 1969 (soavtor).
184. Tezisi: *Arealnaya Konsolidatsiya Drevneyşih Nare. iy i Genetiçeskiye Rodstvo Altayskih Yazıkov. Problema Obşnosti Altayskih Yazıkov* (Tezisi dokladov). M., 1969, str. 9-11
185. Tezisi: 'Osnovniye Tipi Dialektnih Sistem Tyurkskih Yazıkov' (K probleme razrabotki obşetyurkskogo dialektologiçeskogo atlası), *Tezisi Dokladov Soveşaniye po Obşim Voprosam Dialektologii i İstorii Yazıka*, M., 1969, str. 4-6
186. Tezisi: 'Binarniye Oppozitsii v Strukture Sintaksisa Tyurkskih Yazıkov', *Tezisi Nauçnoy Konferentsii po Tyurkskim Yazıkam*, Baku, 1969
187. Tezisi: 'Problematika Slovarye Tyurkizmov v Vostoçno i Zapadno-Slavyanskıh Yazıkov', *Tyurkskiye Leksiçeskiye Elementi v Vostoçno i Zapadno-Slavyanskıh Yazıkah* (Tezisi), Minsk, 1969
188. Retsenziya E. M. Ahunzyanov. *Russkiye Zaimstvovaniya v Tatarskom Yazıke*, İzvestiya AN SSSR, Otdeleniye Literaturı i Yazıka, №1, M., 1970 (soavtor).
189. 'Tendentsiya Razvitiya Obşestvennih Funktsiy Mladopismennih Tyurkskih Yazıkov', Doklad na VII Mejdunarodnom Sotsiologiçeskom Kongresse, M., 1970
190. The soul in the ancient beliefs of the altaic turvs (Meaning and etymology of the terms) Doklad sovetzkoy delegatsii na XXVIII kongresse orientalistov Kanberra. M., 1970, 1 p/l.
191. 'Voprosı Normirovaniya Normirovaniya Literaturnih Yazıkov Narodov Kavkaza v Svyazi s ih Vzaimodeystviyem i Razvitiyem ih Obşestvennih Fuktsiy', Sb. *Tezisi Dokladov Sotsialistiçeskiye Problemi Razvitiya Yazıkov Kavkaza*, M., 1971
192. 'K Probleme Periodizatsii Literaturnogo Yazıka Tyurki', *Tezisi Dokladov po Voprosam Dialektologii i İstorii Yazıka*. 1971
193. Red: *Russkiy Yazık* (uçebnik dlya karakalpakskey şkoli), ç. I i II, Uçpedgiz, M., 1935
194. Red. *Emir Nadjib. Uygurskiy Yazık*. Uçebnik dlya II kursa. Çast 1-ya. İzd-vo voyennogo İnitutita İnostrannih Yazıkov, M., 1946, 293 str.
195. Red. *Emir Nadjib. Uygurskiy Yazık*. Uçebnik dlya II i III kursa. Çast II-ya. İzd-vo Voyennogo İnitutita İnostrannih Yazıkov, M., 1946, 240 str.
196. Red: K.K. Yudahin. *Uygurskaya Hrestomatiya so Slavarem* (na uygurskom yazıke). İzd-vo Moskovskogo İnitutita Vostokobedeniya. M., 1947
197. Red.: T.M. Toşakova. *Orfografiya Oyrotskogo Literaturnogo Yazıka*. Oyrotnat-sizdat. Oyrot-Tura, 1947.
198. Red.: V.İ. Novgorodskiy. *Kitayskiye Elementi v Uygurskom Yazıke*. İzd-vo Moskovskogo İnitutita Vostokobedeniya. M., 1951, 6 p/l.
199. Red.: *Sbornik Akademiku V.A. Gordlevskomu k ego 75-letiyu*. İzd-vo AN SSSR, M., 1953.
200. Red.: *Dokladi i Soobşeniya İnitutita Yazıkoznaniya AN SSSR*, vıp. VII, M. -L., 1954.

201. Red.: *Sbornik Voprosı Grammatičeskogo Stroya*. M., 1955, (soredaktor).
202. Red.: M. Ryasyanen. *Materialıp po İstoričeskoy Fonetike Tyurkskih Yazıkov*. İzd-vo İnostrannoy Literaturı, M., 1955
203. Red.: *Koordinatsiyonnoye Soveşaniye po Grammatike Tyurkskih Yazıkov*, 24-27 Sentyabrya 1956 g., Alma-Ata. Tezısı dokladov. İzd-vo ANSSSR, M., 1956
204. Red.: *Russko-Tyurkmenskiy Slovar?* İzd-vo İnostrannih i Natsiyonalnih Slovarey, M., 1956, 160 p/l. (sovmestno s M. Hamzayevim).
205. Red.: *Russko-Nogayskiy Slovar*. İzd-vo İzd-vo İnostrannih i Natsiyonalnih Slovarey, M., 1956, 37,7 p/l.
206. Red.: G.İ. Ramstedt. *Vvedeniye v Altayskoye Yazıkoznaniye*, İzd-vo İnostrannaya Literatura, M., 1957
207. Red.: R. Berdiyev. *Hezirki Zaman Tyurkmen Dilinde Goşma Sözlər*, İzd-vo AN Tyurkmenskoy SSR, Aşhabad, 1958
208. Red.: B. Çarıyarov. *Hezirki Zaman Tyurkmen Dilinde Dereceleri*, İzd-vo AN Tyurkmenskoy SSR, Aşhabad, 1958
209. Red.: S. Altayev. *Evfemizmi v Tyurkmenskom Yazıke*. İzd-vo AN Tyurkmenskoy SSR, Aşhabad, 1958
210. Red.: G.G. Musabayev. *Sovremenniy Kazahskiy Yazık. Leksikologiya*, Alma-Ata, 1959 (sovmestno s S. K. Kenesbayevim).
211. Red.: M.B. Balakayev. *Sovremenniy Kazahskiy Yazık. Sintaksis*, Alma-Ata, 1959 (sovmestno s S. K. Kenesbayevim).
212. Red.: F. Zeynalov. *Problema Çastey Reçi i ih Klassifikatsii v Azerbaycanskom Yazıke*. Baku, 1959, 8 p/l.
213. Red.: *Akademik V. A. Gordlevskiy. İzbranniye Soçineniya*, t. 1. İzd-vo Vostoçnaya Literatura, 1960
214. Red.: Sb. *Voprosı Dialektologii Tyurkskih Yazıkov*, Kazan 1960, 12 p/l. (soredaktor).
215. Red.: Sb. *Voprosı Dialektologii Tyurkskih Yazıkov*, Baku 1960, 20 p/l. (soredaktor).
216. Red.: Sb. *Voprosı Sostavleniya Opisatelnih Grammatik*, İzd-vo ANSSSR, M., 1961 (soredaktor).
217. Red.: V. Kotviç. *İssledovaniye po Altayskim Yazıkam*, İzd-vo İnostrannaya Literatura, M., 1962
218. Red.: *Sovremenniy Kazahskiy Yazık*. İzd-vo AN Kazahskoy SSR, Alma-Ata, 1962. (soredaktor).
219. Red.: *İssledovaniye po Sravnitelnoy Grammatike Tyurkskih Yazıkov*, t. IV, Leksika. İzd-vo AN SSSR, M., 1962 (soredaktor).
220. Red.: *V. A. Gordlevskiy. İzbranniye soçineniya*, t. II. İzd-vo Vostoçnaya literatura, M., 1961
221. *Ot Redaktorskoj Kollegii ko II Tomu İzbrannih Soçineniy V. A. Gordlevskogo*. İzd-vo Vostoçnaya Literatura, M., 1961
222. Red.: *V.A. Gordlevskiy. İzbranniye Soçineniya*, t. III. M., 1962
223. Red.: *Voprosı Dialektologii Tyurkskih Yazıkov*,. İzd-vo AN Azerbaydcanskoy SSR, Baku, 1963 (soredaktor).
224. Red.: *Nogaysko-Russkiy Slovar*. İzd-vo İnosrannih i Natsionalnih Slovarey. M., 1963, 50 p/l.

225. Red.: *Sravnitel'naya Grammatika Russkogo i Tyurkmenskogo Yazıkov*. AN Tyurkmenskoy SSR, Aşhabad, 1964, 32 p/l. (soredaktor).
226. Red.: *Russko-Altayskiy Slovar*. İzd-vo Sovetskaya Entsiklopediya, M., 1964, 68 p/l.
227. Red.: *Tezısı Dokladov IX Koordinatsiyonnogo Soveşaniya po Frazеologii*. AN Azerbaydcanskoy SSR, Baku, 1964, (soredaktor).
228. Red.: M.R. Fedotov. *İstoriçeskiye Svyazi Çuvaşskogo Yazıkı s Ugro-Finskimi, Çuvaşızdat, Çeboksarı, 1965.*
229. Red.: A.A. Yuldaşev. 'Analitiçeskiye Formı Glagola v Tyurkskih Yazıkah', Sb. *Voprosı Teorii Çastey Reçi, 1965*
230. Red.: *Spravoçnik Liçnih İmen Narodov RSFSR*, M., 1965 (soredaktor).
231. Red.: *Yazıkı Narodov SSSR*, t. 1, M., 1965 (soredaktor).
232. Red.: *Yazıkı Narodov SSSR*, t. II. Tyurkskiye Yazıkı. İzd-vo Nauka, M., 1966, 42 p/l. (otvetstvenniy redaktor).
233. Red.: *Karaçay Malkar Tili Grammatikası*. Nalçık, 1966
234. Red.: Sb. *Voprosı Dialektologii Tyurkskih Yazıkov*, İzd-vo AN Azerbaydcanskoy SSR, Baku, 1966 (soredaktor).
235. Red.: N.H. Demesinova. *Sopostavitel'naya Grammatika Russkogo i Kazahskogo Yazıkov*. Alma-Ata, 1966, 13 p/l. (soredaktor).
236. Red.: S.E. Malov. *Zametki o Karakalpakskom Yazıke*. Nukus, 1966 (soredaktor).
237. Red.: İ predisloviye E.N. Nurmagametov. *Sravnitel'no-Sopostavitel'naya Harakteristika Slojnih Opredelitelnih Slovosocetaniy v Nemetskom Yazıke*. Alma-Ata, 1966.
238. Red.: *Russko-Karakalpakskiy Slovar*, İzd-vo Sovetskaya Entsiklopediya, M., 1967
239. Red.: A.G. Magomedov. *Sobstvenno Poslelogi i Poslelogi İzolirovaniye Formı Znamenatelnih Slov v Kumıkskom Yazıke*, Mahaçkala, 1966
240. Red.: V.A. Gordlevskiy. *İzbranniye Soçineniya*. T. IV. AN SSSR, M., 1968, 38 p/l. (soredaktor).
241. Red.: *Tyurkmensko-russkiy slovar*. M., 1968 (soredaktor).
242. Red.: *Voprosı Frazеologii i Sostavlениya Frazеologičeskih Slovarey*, İzd-vo AN Azerbaydcanskoy SSR, Baku, 1968
243. Red.: M.R. Fedotov. *İstoriçeskiye Svyazi Çuvaşskogo Yazıkı s Voljskimi i Permskimi, Finno-Ugorskimi Yazıkami. Çeboksarı, 1968*
244. Red.: *Sbornik Vzaimodeystviye i Vzaimoobogaşeniye Yazıkov Narodov SSSR*,. İzd-vo AN SSSR, M
245. Red.: *Zakonomernosti Razvitiya Literaturnih Yazıkov Narodov SSSR v Sovetskuyu Epohu. İranskiye i Kavkazskiy Yazıkı*, İzd-vo Nauka, M., 1969
246. Red.: *Zakonomernosti Razvitiya Literaturnih Yazıkov Narodov SSSR v Sovetskuyu Epohu, t. N. Tyurkskiye i Finno-Uygurskoye i Mongoloskiye Yazıkı*, İzd-vo Nauki, M., 1969
247. Red.: N. Urumbayev. *Osnovı Metodiki Russkogo Yazıkı v Karakalpakskiy Şkole*. Nukus, 1969
248. Red.: B. Çarıyakov. *Gunorta-Gunbatar Türki Dillerde İşlik Zamanları* (na turkmenskom yazıke), Aşhabad, 1969.

- 249.Red.: *Grammatika Turkmenskogo Yazıka*, ç. I, Fonetika i morfologiya, İzd-vo Ilm, Aşhabad, 1970, 45 p/1. (soredaktor).
- 250.Red.: T.R. Rahimov. *Kitayskiye Elementi v Sovremennom Uygurskom Yazıke*. Slovar, İzd-vo Vostoçnaya Literatura, M. 1970
- 251.Red.: *İssledovaniya po Uygurskomu Yazıku*, t. 2., Alma-Ata, 1970
- 252.Red.: K. Abdimuratov. *Poçemu tak Nazvano?* Nukus, 1970.
- 253.Red.: Sbornik *Tyurkskaya Leksikologiya i Leksikografiya*,. İzd-vo Nauka, M., 1971
- 254.Red.: Sbornik *Voprosı Sovrşenstvovaniya Alfavitov Tyurkskih Yazıkov SSSR*, İzd-vo Nauka, M., 1972
255. M. Hamzayev, R. Berdiyev. *Kratkiy oçerk turkmenskogo yazıka*, Aşhabad, 1972.
256. Red: G.S. Sadvakasov. *Yazık Uygurov Ferganskoy Dolini i Problemvzaimodeystviya Uygurskih i Uzbekskih Dialektov*, Alma-Ata, 1972.
- 257.Red.: E. Berdimuratov. *Adabiy Tildin Funktsionalnih Stillerin Rayaclaniyu Menen Karakalpak Leksikasının Raclaniyu.*, Karakalpaklakistan Basması, Nöks. 1973
258. Red:*Gagauzsko-Russko-Moldavskiy Slovar*, M., 1973.
259. ‘O Zaimstvovannih Slovah’, *Literaturnaya Gazeta* ot 15/XII-1951. (soavtor).
260. ‘Fonetiçeskiye Osobennosti Hakasskogo Yazıka i Dialektov’, *Trudi İnstituta Yazıkoznaniya*, t. IV, m., 1953 (sovместno s A. İ. İnkicekovoy-Grekul).
261. ‘Nekotoriye Voprosı Orfoepii Tatarskogo Yazıka’, Sb. *Voprosı Kulturi Reçi*, AN SSSR, vıp. 1, M., 1955
262. *Uygurskiy Vokalizim. İssledovaniya po Sravnitelnoy Grammatike Tyurkskih Yazıkov, 1, Fonetika*, İzd-vo AN SSSR, M., 1955. Str. 116-121.
263. *Struktura Sloga v Tyurkskih Yazıkah. İssledovaniya po Sravnitelnoy Grammatike Tyurkskih Yazıkov 1, Fonetika*. İzd-vo AN SSSR, M., 1955, str. 333-334.
264. *Predsloviye i kommentarii k perevodu knigi M. Rasanen Materialen zur Lautgeschichte der turkischen Sprachen*, He İsinki, 1949.
265. ‘Yavleniya Leksikalitsasii Affikisof v Tyurkskih Yazıkah’. *Leksikorafıçeskiy Sbornik*, VI., M., 1960, 1 p/1.
266. ‘Fonetiçeskiye Osobennosti Kumandinskogo Dialekta Altayskogo Yazıka’, *Uçeniye Zapiski Gorno-Altaysk*, 1961
267. *Sostav Leksiki Karakalpakskogo Yazıka i Struktura Slova. İssledovaniya po Sravnitelnoy Grammatike Tyurkskih Yazıkov*, M., 1962, str. 69-100
268. ‘Fonetiçeskiye Osobennosti Tyurkskih Yazıkov po Otnoşeniyu k Russkomu Yazıku’, Sb. *Metodika Prepodovaniya Russkogo Yazıka v Şkolah Tyurkoyaziçnih Narodov*,. 1964.
269. *Türk Dillerinde Ön Vokallerin Düzleşmesi Karaimcenin Haliezluck Lehçesinde ö>e ve u<i değışmeleri, Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Beleten*, 1963
270. *Strukturniye i Funktsuanalniye Stilitiçeskiye Modifikatsii o Sovremennih Tyurkskih Yazıkah*, İzvestiya AN SSSR, OLYA, XXVI, vıp. 2. M., 1967
271. ‘Strukturniye i Funktsionalniye Stilistiçeskiye Modifikatsii o Sovremennih Yazıkah’, Sb. *Razvitiye Stilistiçeskih Sistem Literaturnih Yazıkov Narodov SSSR*, Aşhabad, 1968
272. *Vstupitelnoye Slovo v sb.,Voprosı Frazelogii i Sostavleskoy Frazelogiçeskih Slovarey*, İzd-vo AN Azerbaydjanskoy SSR, Baku, 1968.

273. 'Delabilitsiya Perednih Glasnih v Tyurkskih Yazıkah'. Sb. *Tyurkologičeskih İssledovaniy*, Frunze, 1970, 0,5 p/l.
274. "Karakalpakskiy Nauçno-İssledovatel'skiy İnstitut i ego Zadaçi. Jurnal" *Prosveşeniye Natsinalistey*, №9 M., 1932
275. *Karakalpakskaya Uçebnaya Kniga po Karakalpakskom Yazıku*. Byuliten Kritiko-Bibliografičeskiy İnstitut, №3, M. 1933
276. 'İzuçeniye Kirgizskoy Şkolı', *Sovetskaya Kirgiziya*, №256, Frunze, 1933
277. *Zarubejniye Uyğurı i Uyğurskiy Yazık* (na materiale uyğurskogo yazıka), *Kyun Çikiş Hakikati*, 1933.
278. 'Rodnoy Yazık v Kirgizskoy Şkole', *Sovetskaya Kirgiziya*, №72, Frunze, 1934.
- 'Rodnoy Yazık v Oyrotskoy Şkole', *Jurnal Prosveşeniye Natsinalistey*, №2, M., 1935
279. 'Rodnoy Yazık v Oyrotskoy Şkole', *Jurnal Prosveşeniye Natsinalistey*, №2, M., 1935
280. Zadaçi 2-y Yazıkovedçeskoj Konferentsii v Karakalpakskoy ASSR (na karakalpakskom yazıke). *Gazeta "Kızıl Karakalpakstan"* ot 5/VI 1935, Turtkul, 0,5 p/l.
281. "Karakalpakskiy Yazık", *Bolşaya Sovetskaya Entsiklopediya*, M., 1935.
282. "Karakalpakskaya Literatura", *Bolşaya Sovetskaya Entsiklopediya*, M., 1935.
283. "Nogayskiy Yazık", *Bolşaya Sovetskaya Entsiklopediya*, M., 1941.
284. "Oyrotskiy Yazık", *Bolşaya Sovetskaya Entsiklopediya*, M., 1941.
285. "Nogaytsi"; *Malaya Sovetskaya Entsiklopediya*, M., 1941.
286. *Altayskiy Folklor i Literatura*. Gorno-Altayskoye İzdatelstvo, Gorno-Altaysk, 1948
287. "Altayskiye Yazıki"; *Bolşaya Sovetskaya Entsiklopediya*, 2-oye izdaniye. M., 1951.
288. "İ.N. Berezin"; *Bolşaya Sovetskaya Entsiklopediya*, M., 1951.
289. "Bulğarskiy Yazık", *Bolşaya Sovetskaya Entsiklopediya*, M., 1951.
290. "Barabinskiy Dialekt"; *Bolşaya Sovetskaya Entsiklopediya*, M., 1951.
291. "Gagauzskiy Yazık", *Bolşaya Sovetskaya Entsiklopediya*, M., 1952.
292. "Konferentsiya po Voprosam Altayskogo Yazıka"; *Jurnal Voprosı Yazıkoznaniya*; №1, M., 1952
293. "Peredovaya"; *Jurnal Voprosı Yazıkoznaniya*; №1, M., 1952 (soavtor).
294. "Akademik V.A. Gordlevskiy – filolog-istorik"; Sb. *Akademiku V.A. Gordlevskomu k ego 75-Jetiyu*, İzd-vo AN SSSR, M., 1953
295. "Kazahskiy, Kamasinskiy, Karaimskiy, Karagasskiy, Karakalpakskiy, Kirgizskiy, Kuminskiy, Kipçakskiy Yazık"; *Bolşaya Sovetskaya Entsiklopediya*, M., 1953.
296. "P. M. Melioranskiy" *Bolşaya Sovetskaya Entsiklopediya*, M., 1954.
297. "Nogayskiy Yazık"; *Bolşaya Sovetskaya Entsiklopediya*, M., 1954.
298. "Novouyğurskiy Yazık"; *Bolşaya Sovetskaya Entsiklopediya*, M., 1954.
299. "Oguzskiy Yazık"; *Bolşaya Sovetskaya Entsiklopediya*, M., 1954.
300. "Peçenejskiy Yazık"; *Bolşaya Sovetskaya Entsiklopediya*, M., 1955.
301. "Vostokovedniye Tsentri Polşi v 1954 godu"; *Kratkiye Siibşeniya İnituta Vostokovedeniya AN SSSR*, vıp. XII, M., str. 129-133. (soavtor).

302. "Seldjukskiy Yazık"; *Bolşaya Sovetskaya Entsiklopediya*, M., 1955.
303. "Starouzbekskiy Yazık"; *Bolşaya Sovetskaya Entsiklopediya*, M., 1956.
304. "Tatarskiy Yazık."; *Bolşaya Sovetskaya Entsiklopediya*, t. 41, M., 1956.
305. "Tuvinskiy, Turetskiy, Turkmeskiy i Truhmenskiy Yazıki"; *Bolşaya Sovetskaya Entsiklopediya*, t. 43, M., 1956.
306. "Tyurkskiye Yazıki"; *Bolşaya Sovetskaya Entsiklopediya*, t. 43, M., 1956.
307. "Uygurskiy Yazık" *Bolşaya Sovetskaya Entsiklopediya*, t. 44, M., 1956.
308. "Hazarskiy i Hakasskiy Yazıki"; *Bolşaya Sovetskaya Entsiklopediya*, 1957, 0,5 p/1.
309. "Şorskiy Yazık"; *Bolşaya Sovetskaya Entsiklopediya*, t. 48, 1957.
310. "Çitatelskiye konferentsii b Kazahstane, Kirgizii i Tyurkmenii"; *Jurnal Voprosı yazıkoznaniya*, №4, 1957
311. "Sostoyaniye i Perspektivi İzüçeniya Karakalpakskogo Yazıka"; *Jurnal Voprosı Yazıkoznaniya*, №6, 1957
312. La classification des dialectes de la langue turgue d, Altai. *Acta orientalia*. T. VIII, fasc 1, Budapest, 1958
313. Letude des langues turgues en Union Sovietique. *Acta orientalia* t. IX, fasc 1, Budapest, 1959
314. "Nad Çem Rabotayut Uçeniye"; *Jurnal Voprosı Yazıkoznaniya*, №3, M., 1959, str. 140-141
315. "Zametka o Sessii v Nalçike ob Etnogeneze Balkartsev i Karaçayevtsev"; *Jurnal Voprosı Yazıkoznaniya*, №6, M., 1959
316. "Zametka o Vsesoyuznom Leksikografiçeskom Soveşanii v Kişineve"; *Jurnal Voprosı Yazıkoznaniya*, №5, M., str. 140
317. Die Typen des Pradicates des einfachen Satzes in den türkischen Sprachen und deren Herkunft, Moskva, 1960
318. "K Teotetiçeskim Osnovam Razrabotki Sravnitelno-Sopostavitelnogo Metoda"; *Jurnal Russkiy Yazık v Natsionalnoy Şkole*, №6, 1962, str. 68-71
319. *Vajniye Voprosı Yazıkovogo Razvitiya v Sovetskuyu Epohu*. Vestnik AN Kazahskoy SSR, №1 (214), 1963(soavtor).
320. "Rol Razvitiya Literaturnih Yazıkov v Sblizhenii Drug s Drugom Sovetskih Natsiy"; *Jurnal Azerbaydjan Kommunisti*; №10, Baku, 1963
321. "K Proishojdeniyu Etonima "Kirgiz", *Jurnal Sovetskaya Etnografiya*, №2, 1964
322. Karnapahi i İzüçeniye ih Yazıka. Kratkiye Soobşeniya İnituta Narodov Azii AN SSSR, №65, Sbornik v Çest E. Ə. Bertelsa. 1964
323. "Sopostavitelnyy Analizstrukturi Russkogo i Tyurkskih Yazıkov"; Sb. *Metodika Prepodovaniya Russkogo Yazıka v Şkolah Tyurkoyaziçmih Narodov*; 1964
324. "Rodoplemenniye Nazvaniya Kipçakov v Toponimii Yujnoy Moldavii"; Sb. *Toponimika Bostoka*; İzd-vo Nauka;. 1964.
325. "Tyurkskiye yazıki. Şorskiy yazık"; *Ukrainskaya Sovetskaya Entsiklopediya*, 1965
326. *Zadaçi izüçeniya tyurkskih yazıkov Sibiri*. Ulan-Ude, 1965
327. "Altayskiye i hakasskiye imena"; *Spravoçnik liçniye imena*; M., 1965.
328. "Professor Gunnar Yarring"; *Jurnal Uzbek tili va adabiyeti*, №5, 1967 (soavtor).

329. *Professor Gunnar Yarring. İzvestiya AN SSSR, OLYA, XXVI, vıp. 6, M., 1967. (soavtor).*
330. “Diktsionarul Gegezuz-rus-moldovenesk”; *Limba și literatura Moldevenske, XI, №2, Kişineyu, 1968. (soavtor).*
331. *Vestiges de tabou et de totemisme dans les langues des peuples altaigue, M., 1968, 0,5 p/l. Perepeçatana: Proceiding VIII-th International Congress of Antropological and Ethnological sciens. Vol. II, Ethologi. Tokyo, Japan. 1969.*
332. *XI sessiya Postoyannoy İnternatsiyonalnoy Altayistaçeskoj Konferentsii (PİAK). Vestnik AN SSSR, №12, M., 1968*
333. “D.G. Kiekbayev” (nekrolog); *İzvestiya AN SSSR, Seriya literaturı i yazıka, t. XXVII, №6. M., 1968, 0,2 p/l.*
334. “Ruskiye familii tyurkskogo proishojdenii”; 1. Sb. *Onomastika, M., 1969*
335. “Ruskiye familii tyurkskogo proishojdenii”; II. *İzvestiya AN SSSR, Seriya literaturı i yazıka, t. XXVIII, №4, M., 1969, str. 356-36*
336. “Ruskiye familii tyurkskogo proishojdeniya”, III. Sb. *Onomastika Povoljya, Ulyanovsk, 1969, str. 28-33*
337. “Ruskiye familii tyurkskogo proishojdeniya”, IV. *Jurnal Sovetskaya etnografiya, №4, M., 1969, str. 14-27*
338. “Printsıpi izbiratelnosti naimenovaniya gor u altaytsev Gornogo Altaya”; Sb. *Oronimika, 1969, str. 34-42*
339. “Geografiçeskaya nomenklatura v toponimii Gornogo Atlaya”; Sb. *Toponimika Vostoka, M., 1969, str. 64-71*
340. “XII postoyannaya İnternatsionalnaya Altaistaçeskaya Konferentsiya”; *Vestnik Akademii nauk SSSR; №12, M., 1969.*
341. “Asli tyurkiy rus ismlari” (na uzbekskom yazıke). *Jurnal Fanva turmuş, №12, 1969, №1. 1970, Taşkent*
342. “Osnovniye teoretiçeskiye napravleniya v izuçenii altayskih yazıkov”; *Jurnal Sovetskaya tyurkologiya, №1. Baku, 1970*
343. “Nekotoriye zadaçi izuçeniya sovremennogo uygurskogo yazıka”; Sb. *İssledovaniya po uygurskomu yazıku, t. 2, Alma-Ata. 1970*
344. *Tendency of development of social functions in turkic languages recently put into writing (abstracts). Contemporary and future societas prediction and social planning (abstracts), Sofia, 1970*
345. “A.A. Zayonçkovskiy”; *Jurnal Sovetskaya Tyurkologiya, №2, 1970*
346. “Pamyati A. A. Zayon. Kovskogo”; *Jurnal Problemi Narodov Azii i Afriki, №1, M., 1970.*
347. “XII sessiya PİAK”. *Jurnal Sovetskaya Etnografiya, №3, M., 1970.*
348. “Zadaçi istoriko-tipologiçeskogo izuçeniya tyurkskih yazıkov”; *Tyurkologiçeskiy sbornik. M., 1970*
349. “Ruskiye Familii Tyurkskogo Proishojdeniya”; VIII. *Jurnal Russkaya Reç, №6. M., 1970*
350. “Ruskiye Familii Tyurkskogo Proishojdeniya”, V. Sb. *Antroponimika, M., 1970*
351. “Mladopismenniye Yaziki: Dostijeniya, Problemi”; *Gazeta Sovetskaya Abhaziya ot 21/X-71. Suhumi*

352. "Jilişe Priiliyskih Kazahov"; Jurnal *Sovetskaya Etnografiya*, №4, M., 1971.
353. "Russkiye Familii Tyurkskogo Proishojdeniya"; VII. Sb. *Etnografiya İmen*, İzd-vo Nauka, M., 1971, str. 93-99
354. "Dvuyaziçıye i Problema Vzaimoproniknoveniya Različnih Urovney Pri Vzaimoeysvii Yazıkov" (na materile tyurkskih yazıkov). Sb. *Problemi Dvuyaziçıya i Mnogoyaziçıya*, M., 1972
355. "Pismo v Redaktsiyu. "; *Sovetskaya Tyurkologiya*, №3 Baku, 1972
356. "XV Sessiya Postoyannoy İnternatsiyonalnoy Altaistiçeskoj Konferentsii"; (PIAK). *Sovetskaya tyurkologiya*, №6 Baku, 1972
357. "Russkiye Familii Tyurkskogo Proishojdeniya"; VI. Sb. *Vostoçno-slavyanskaya onomastika*, M., 1972
358. "Voprosı Normirovaniya Literaturnih Yazıkov Kavkaza"; (soavtor). Jurnal *Voprosı Yazıkoznaniya* №6, 1972.
359. Sur la reconstruction des archetypes des morphemes radicaux a phoneme unique a-cesser et u- pouvoir dans les anciennes langues turgues. Moscow, 1973. (XXIX International congress of orientalists, Paris, July 16-22 1973)
360. Masştabı adstratnih vozdeystviy na yazık, funktsioniruyuşiy v slojnih meletniçeskih otnoşeniyah. M., 1973/IX Meldunarodniy kongress Antropologičeskih i etnografiçeskih nauk, Çikago, sentyabr, 1973;Perevod na angliyskiy yazık: The scope of abstart intra-ethnik relation. Chicago, 1973 Copyright 1973 by IX-th International Congress of Anthropological and Ethnological sciences: Inc. All rights reserved. Printed in USA.

**Çeviren ve hazırlayanlar: Ceenbek ŞAKEYEV,
Venera TURATBEK KIZI**